

Sygn. akt III Cz 106/16

III Cz 314/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Barbara Braziewicz

Sędziowie SO Gabriela Sobczyk

SR (del.) Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2016 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzyciela (...) w W.

przeciwko dłużnikowi B. F. (F.)

o świadczenie pieniężne

w przedmiocie skargi dłużnika na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) S. K. w sprawie o sygn. akt Km 14853/13 w zakresie wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego ustalonych postanowieniem z 30 września 2014 roku

oraz wniosku dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej ustalonej postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R.S. K. z 30 września 2014 roku w sprawie o sygn. akt Km 14853/13

na skutek zażalenia dłużnika

na postanowienie Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 21 grudnia 2015 r., sygn. akt I Co 1348/15

postanawia:

1. uchylić zaskarżone postanowienie w punkcie 2 i umorzyć postępowanie w przedmiocie wniosku dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej,
2. oddalić zażalenie w pozostałej części.

SSR (del.) Roman Troll SSO Barbara Braziewicz SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Cz 106/16

III Cz 314/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 21 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Raciborzu oddalił skargę dłużnika (pkt 1) oraz oddalił jego wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej (pkt 2). W uzasadnieniu wskazał, że tytuł wykonawczy został wystawiony przez wierzyciela Skarb Państwa - (...), dłużnik nie wykazał, że orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności zostało uchylone lub zmienione w taki sposób, iż nie nadaje się do wykonania, utraciło moc lub tytuł wykonawczy

został pozbawiony wykonalności z przyczyn innych niż zaspokojenie wierzyciela. Takiej okoliczności zaprzeczył także komornik, który nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym na podstawie art. 804 k.p.c. Komornik od wyegzekwowanej przez niego należności pobrał opłatę egzekucyjną w wysokości zgodnej z art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w wysokości. Natomiast wobec wniosku wierzyciela o umorzenie egzekucji komornik miał podstawę do ustalenia dalszej opłaty w oparciu art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w wysokości 4093,29 zł - 5 % z 81 865,81 zł jako wartości pozostałego do wyegzekwowania świadczenia na 30 września 2014 roku (na chwilę umorzenia postępowania). W tym zakresie orzeczenie zostało oparte na podstawie art. 767 k.p.c. oraz art. 43 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w związku z art. 49 ust. 1, 2 i 2a tej ustawy. W zakresie wniosku dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej Sąd Rejonowy zastosował przepisy art. 49 ust.

7 - 10 ustawa o komornikach sądowych i egzekucji wskazując, że komornik w sprawie dokonał licznych czynności egzekucyjnych, prowadził przeciwko dłużnikowi 74 postępowania, jego nakład pracy nie może być uznany za nieznaczny, a brak było podstaw do obniżenia opłaty w oparciu o sytuację majątkową i osobistą dłużnika, albowiem dłużnik wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej nie uzasadniał innymi argumentami.

Zażalenie na to postanowienie złożył dłużnik zaskarżając je w całości i zarzucając mu: naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez absolutnie dowolną ocenę treści tytułu wykonawczego i przyczyny ograniczenia żądania wierzyciela pierwotnego; art. 386 § 1 ust. 6 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie oceny prawnej i wskazań co do dalszego postępowania wyrażonych przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w uzasadnieniu postanowienia z 23 czerwca 2015 roku; art. 49 ust. 2a ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w związku z art. 825 ust. 5 k.p.c. poprzez ustalenie wynagrodzenia komornika ponad dopuszczalną wysokość. Przy tak postawionych zarzutach wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i ustalenie opłaty egzekucyjnej zgodnie z tym co napisano w skardze. Jednocześnie cofnął wniosek obniżenie opłaty egzekucyjnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że wycofanie wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej spowodowało konieczność uchylecia orzeczenia w tym zakresie i umorzenia postępowania.

Odnosząc się zaś do zasadniczych zarzutów zażalenia trzeba zaznaczyć, że postanowieniem z 23 czerwca 2015 roku (sygn. akty III Cz 594/15 i III Cz 604/15) Sąd Okręgowy w Gliwicach uchylił poprzednie postanowienie Sądu Rejonowego w Raciborzu z 2 lutego 2015 roku (sygn. akt

I Co 1382/14) i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego. Sąd Okręgowy wskazał wówczas, że Sąd Rejonowy ponownie rozpoznając sprawę zbada tytuł wykonawczy będący podstawą egzekucji, ustali wierzyciela należności objętej tym tytułem, a następnie dokona sprawdzenia kwot, od których winna być naliczona opłata stosunkowa, a także poczyni ustalenia w zakresie koniecznym do rozważenia istnienia podstaw do zastosowania art. 49 ust. 2a ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Sąd Okręgowy wskazał wówczas także, że Sąd Rejonowy pierwotnie rozpoznając sprawę, jak i komornik w uzasadnieniu swojej czynności te nie odnieśli się do kwestii związanej z umorzeniem części zobowiązania przez wierzyciela, a na podstawie akt egzekucyjnych nie sposób stwierdzić - bez poczynienia w tym zakresie dalszych ustaleń - czy i ewentualnie w jakiej części wierzytelność dochodzona na podstawie tytułu z 13 stycznia 2011 roku została przez wierzyciela umorzona, a tym samym czy w sprawie znajdzie zastosowanie art. 49 ust. 2a ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Zgodnie z art. 770 k.p.c. dłużnik powinien zwrócić wierzycielowi koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji. Zgodnie z treścią art. 43 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 790 - zwana dalej „u.k.s.e.”) za prowadzenie egzekucji i inne czynności wymienione w ustawie komornik pobiera opłaty egzekucyjne. Z kolei zgodnie z art. 49 ust. 1 u.k.s.e. w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 15 % wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższą niż 1/10 i nie wyższą niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże w przypadku wyegzekwowania świadczenia wskutek skierowania egzekucji do wierzytelności z rachunku

bankowego, wynagrodzenia za pracę, świadczenia z ubezpieczenia społecznego jak również wypłacanych na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zasiłku dla bezrobotnych, dodatku aktywizacyjnego, stypendium oraz dodatku szkoleniowego, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 8% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Opłata w wysokości 5 % wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania jest przewidziana na mocy art. 49 ust. 2 u.k.s.e. - [nawet przed zmianą mocą ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. poz. 1513)] - w przypadku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 823 k.p.c. - również i w tym przypadku opłata nie może być niższa niż 1/10 i nie wyższa niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (po zmianie mocą ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji – nie niższa niż 1/20).

Jednocześnie trzeba podkreślić za Sądem Najwyższym, że nawet w przypadku połączenia kilku spraw egzekucyjnych, wszczętych przez tego samego wierzyciela przeciwko temu samemu dłużnikowi, na podstawie różnych tytułów wykonawczych, komornik pobiera opłatę egzekucyjną w każdej połączonej sprawie oddzielnie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 13 maja 2015 roku, sygn. akt III CZP 14/15, LEGALIS 1231863). W rozpoznawanej sprawie komornik prowadzi jednak egzekucję na podstawie jednego tytułu wystawionego przez Ministerstwo Finansów na kwotę należności głównej przekraczającą 57 000 zł.

Wskazać również należy, że w wyroku z 26 lutego 2013 roku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, w stanie prawnym obowiązującym od 28 grudnia 2007 roku do 16 czerwca 2010 roku, w jakim w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela nie dopuszcza możliwości obniżenia opłaty stosunkowej, w zależności od nakładu pracy komornika, jest niezgodny z art. 64 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (sygn. akt SK 12/11; Dz. U. z 2013 roku, po. 350). Powoływanie się więc przez dłużnika na niekonstytucyjność tego przepisu obecnie jest nieuprawnione, gdyż sam wyrok Trybunału wskazuje na okres niekonstytucyjności, a nadto obecnie jest możliwe obniżenie opłaty egzekucyjnej w zależności od nakładu pracy komornika (por. art. 49 ust. 7 u.k.s.e.).

Treść tytułu wykonawczego, który został przedłożony przez wierzyciela w odpisie została w sposób prawidłowy oznaczona przez Sąd Rejonowy, tytuł ten z 13 stycznia 2011 roku w żaden sposób nie wskazuje, na to, aby był w jakimkolwiek zakresie uchylony lub zmieniony w taki sposób, że nie nadaje się do wykonania, bądź by utracił moc lub został pozbawiony wykonalności z innych przyczyn niż zaspokojenie wierzyciela (por. art. 49 ust. 2a u.k.s.e.).

Zgodnie z art. 49 ust. 2a u.k.s.e. to na dłużniku ciąży obowiązek wykazania okoliczności wskazanych w tym przepisie. Dłużnik do skargi dołączył pismom Ministerstwa Finansów z 21 listopada 2011 roku, z którego wynika, że tytuły wykonawcze numer (...) (...) z (...) 2011 roku realizowane przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w R. zostały wystawione na podstawie wniosku o pomoc w egzekucji należności pieniężnych objętych niemieckim tytułem egzekucyjnym o numerze (...) z 25 sierpnia 2009 roku /k. 10 akt/. Tytuł wykonawczy realizowany w sprawie Km 14853/13 jest oznaczony numerem (...) i pochodzi z (...) 2011 roku, dotyczy więc części należności z pierwotnego tytułu wykonawczego wystawionego przez organ niemiecki. W piśmie z 21 listopad 2011 roku Minister Finansów wyraźnie powoływał się na pierwotny tytuł wykonawczy i wydane przez niego tytuły wykonawcze dotyczące tego tytułu pierwotnego, jednocześnie wniosek Izby Skarbowej w P. z 26 września 2014 roku wyraźnie wskazuje, że wycofany zostaje wniosek o egzekucję z uwagi na umorzenie pozostałych należności podatkowych w wyniku porozumienia zawartego pomiędzy zobowiązanym a urzędem skarbowym, co stanowi podstawę do zaprzestania prowadzenia postępowania egzekucyjnego /k. 68 akt egzekucyjnych/. Ta informacja dotyczy dziesięciu tytułów wykonawczych wystawionych 13 stycznia 2011 roku o numerach (...) (...).

Z tego wniosku, że uregulowanie należności w wysokości ponad 50 000 EUR przez dłużnika i wycofanie wniosku egzekucyjnego spowodowało konieczność zaprzestania prowadzenia postępowania egzekucyjnego w oparciu o wystawiony tytuł wykonawczy.

Jednocześnie trzeba wyraźnie zaznaczyć, że zastosowanie regulacji art. 49 ust. 2a u.k.s.e. jest możliwe tylko w sytuacji, gdy dłużnik wykaże, że orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności zostało uchylone lub zmienione w taki sposób, iż nie nadaje się do wykonania, albo utraciło moc lub tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności z przyczyn innych niż zaspokojenie wierzyciela. W rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, gdy na skutek spłaty należności przez dłużnika bezpośrednio wierzycielowi zaprzestano prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Dłużnik jednak nie wykazał w jakiej wysokości spłata tego konkretnego tytułu wykonawczego spowodowała wniosek o umorzenie egzekucji, natomiast kwota dochodzona tym tytułem do chwili umorzenia postępowania egzekucyjnego przekraczała 81 000 zł, co w sytuacji zapłaty przez dłużnika kwoty ponad 50 000 EUR bezpośrednio organowi niemieckiemu uniemożliwia ustalenie, że tytuł wykonawczy został zmieniony w taki sposób, że nie nadają się już do wykonania, utracił moc lub został pozbawiony wykonalności z przyczyn innych niż zaspokojenie wierzyciela. Chodzi o to, że dłużnik nie wykazał w jakim zakresie uregulował należność z tytułu wykonawczego realizowanego w tej sprawie egzekucyjnej bezpośrednio wierzycielowi, a w jakim zakresie ten tytuł egzekucyjny nie może już być wykonywany. Kwota uregulowana na rzecz organu niemieckiego przekracza znacznie zobowiązanie wynikające z tego tytułu wykonawczego. To dłużnika obciąża ciężar wykazania tych okoliczności (art. 6 k.c.), a temu nie sprostał.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy określił treść tytułu wykonawczego, a dłużnik nie przedstawił żadnych dokumentów wskazujących na ograniczenie egzekucji tego konkretnego tytułu egzekucyjnego do konkretnej kwoty, a przecież uregulował należność na rzecz wierzyciela w wysokości przewyższającej dochodzoną tym tytułem kwotę. Jednocześnie dłużnik nie wykazał w jakim zakresie umówił się z wierzycielem na umorzenie tytułu wykonawczego realizowanego w rozpoznawanej sprawie, co uniemożliwiło ostateczne ustalenie w jakiej wysokości ten tytuł spłacił, a w jakiej nie został on uregulowany i pomimo tego wierzyciel wycofał egzekucję (w jakiej części został on umorzony). Trzeba też podkreślić, że zgodnie z art. 66za § 3 ustawy z 17 czerwca 1966 roku

o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1015) wierzycielem jest Minister Finansów w przypadku zgłoszenia wniosku o egzekucję przez obce państwo. Regulacja ta dotyczy rozpoznawanej sprawy, gdyż na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z 11 października 2013 roku o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz. U. poz. 1289 ze zm.) do wniosków państwa obcego o udzielenie pomocy wniesionych przed 1 stycznia 2012 roku i niezrealizowanych do 21 listopada 2013 roku stosuje się przepisy dotychczasowe (działu I rozdziału 7 ustawy z 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji). Jednocześnie art. 66zk § 2 ustawy z 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji wskazuje, że jeżeli wniosek o dochodzenie należności stanie się bezprzedmiotowy ze względu na ich zapłatę, umorzenie lub z innego powodu informacja o tym od obcego państwa stanowi podstawę do zaprzestania działań prowadzonych przez organ egzekucyjny.

Sąd Rejonowy w ustalonym stanie faktycznym prawidłowo wskazał od jakich kwot powinna być naliczona opłata opisana w art. 49 ust. 2a u.k.s.e. - dotyczy to pozostałej części należności objętej tytułem wykonawczym, która została spłacony przez dłużnika bezpośrednio organowi niemieckiemu. Odniósł się tutaj do pisma komornika z 30 września 2015 roku zgodnego z tytułem wykonawczym, w którym wskazał on także, że nie posiada dokumentów i informacji, z których wynikałoby, że orzeczenie na którym oparto klauzulę wykonalności zostało uchylone lub zmienione w taki sposób, iż nie nadaje się do wykonania, utraciło moc lub tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności z przyczyn innych niż zaspokojenie wierzyciela. W piśmie tym komornik także wskazał, że nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym, a wierzyciel złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego i dlatego na podstawie art. 825 § 1 k.p.c. umorzył to postępowanie.

Z powyższych względów należy zauważyć, że Sąd Rejonowy nie naruszył także art. 386 § 6 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., albowiem uwzględnił zarówno ocenę prawną, jak i wskazania co dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu Sądu Okręgowego w postanowieniu z 23 czerwca 2015 roku.

Jednocześnie ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy mieści się

w granicach określonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., nie została przekroczona granica swobodnej oceny dowodów, a wnioski co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie. Równocześnie Sąd Rejonowy poddał ocenie

w sposób kompleksowy i właściwy cały materiał dowodowy zebrany w sprawie, a skarżący nie wykazał, że uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, tymczasem tylko takie uchybienia mogą być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów, nie jest bowiem wystarczające samo przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu.

Z powyższych względów zarzuty podniesione w zażaleniu są bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 k.p.c.

i art. 13 § 2 k.p.c., należało orzec jak w punkcie 2 postanowienia, gdyż zażalenie jako bezzasadne należało oddalić.

Jednocześnie, w oparciu o art. 386 § 3 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 k.p.c., art. 355

§ 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., należało orzec jak w punkcie 1 postanowienia, gdyż na skutek wycofania w zażaleniu wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej należało uchylić zaskarżone orzeczenie

w tej części i umorzyć w tym zakresie postępowanie, albowiem wydanie orzeczenia stało się zbędne, gdyż wycofano wniosek. Dlatego też ostatecznie należało przyjąć, że skarżący sprawę przegrał, nie doszło bowiem do uwzględnienia jego żądań.

SSR (del.) Roman Troll SSO Barbara Braziewicz SSO Gabriela Sobczyk